

MAGYARORSZÁG
VILÁGI ÉS EGYHÁZI HATÓSÁGAI
KIADOTT
PECSÉTEINEK JEGYZÉKE.

A PESTI MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM ÁLTAL.

KOSZORUZOTT PÁLYAMŰ.

IRTA
CZOBOR BÉLA,
PEST-KÖZPONTI PAPNÖVENDEK.

PEST.
NYOMATOTT AZ ATHENAEUM NYOMDÁJÁBAN.

1872.

»PATRIAM ILLUSTRARE.«

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ:

IPOLYI ARNOLD

URNÁK,

BESZTERCEBÁNTAI PÜSPÖKNEK, A MAGY. TUDOMÁNYOS AKADEMIA

RENDES TAGJÁNAK, A MAGY. TÖRTÉNELMI TÁRSULAT

ALELNÖKÉNEK, stb.

**HÁLÁS TISZTELETE ÉS HÓDOLATA JELÉÜL
AJÁNlja**

A SZERZŐ.

E L Ő S Z Ó.

A m. k. tudomány-egyetem bölcészettudományi kara által 1871, jun. 25-én az oklevéltanból következő pályakérdés tűzetett ki: »Készíttessék lehetőleg teljes összeállítás a magyar királyok, királynék, királyi hercegek, nádorok és egyéb világi méltóságok, továbbá a magyarországi érsekek, püspökök, káptalanok és konventek azon pecséteinek, melyeknek rajzai akár önálló, akár gyűjteményes munkákban vagy folyóiratokban eddig megjelentek; s jelöltesse ki pontosan az illető helyek, hol e pecsétrajzok találhatóak.«

Ezen kérdés kitüzése legjobb alkalmat nyújtott jelen művecske szerzőjének, hogy e téren szerzett eddigi tanulmányait s vizsgálatait összeállítva közzé tesse.

A kérdést következőkép fogtam föl.

Tudvalevő dolog, hogy a pecséttan — mint fontos történelmi segédtudomány — egyrészt okmány-, nemzedék-, cimer- és jogtani készültséget, valamint műrégészeti avatottságot igényel; másrészt pedig alig néhány hazai tudós által művelve még csak bölcsőjében van. Az út Péterfy, Batthyány, Pray, Horvát István, Jerney s Ipolyi által megtörve, s a haladásra biztos vezérfonal adva van; csak az egész készletnek rendszeres összeállítása igényeltetik. Erre nézve a magy. kir. tudomány-egyetem t. bölcsészettudományi karának pályakérdése ezen égető hiány pótlására a legkivánatosb alkalmat szolgáltatja.

Pecséttanunk ezen állapotából kiindulva — úgy hiszem — a m. k. tudomány-egyetem t. bölcsészettudományi kara jelen alkalommal kitűzött pályakérdése által csak a már bárhol megjelent pecsétrajzok szorgos kutatás által összeállított, lehetőleg teljes lajstromozását óhajtja, nem pedig azoknak okmány-, nemzedék-, cimer- és jogtani

tekintet alapján való ismertetését vagy épen kritikáját.

Még az így felfogott kérdés is mély, és terjedelmes kutatást igénylő, tekintetbe véve az anyag szerteszórtságát. Egy-két gyűjteményes munkát kivéve, a kérdésben érintett pecsétrajzokat egyes művekben csak elszórtan találhatjuk, honnét nem csekély kutatás- és fáradsággal kell összeböngészgetni pecséteink lajstromát, mely alapul szolgálhat egy rendszeres és teljes sphragistikának.

Hogy pedig lehetőleg teljes összeállítást adjam a fönt érintett pecsétrajzoknak, kérdésemhez tartozókul vettem fel az említett hatóságok azon pecsétnyomóit és pecsétgyűrűit is, melyek rajzai megjelentek. Mert ha kezünkönél van az eszköz, bármikor lenyomatokat készíthetünk, s ezeket mint hiteles pecséteket oklevél-, nemzedék-, címer-, jogtani és műrégészeti szempontokból bírálhatjuk.

Kutforrásaim — melyeket átkutattam s megjelenési idejük szerinti sorban ide ik-

tattam — egyrészt a pecséttrajzokat tartalmazták; másrészt pedig kutfőül szolgáltak az illető személyek hivataloskodási éveinek kikutatására, melyet szükségesnek vélek a chronologia miatt, mely rendben az egész dolgot előadni szándékozom. Ami a kutfőkben talált pecséttrajzokat illeti, tekintve a külföldi mai pecsétteni vizsgálatokat, melyekben a pecséttrajzi correctebb műfelfogás mindinkább utat tört magának, bátran mondhatjuk, hogy hazai pecséteink rajzai az egy Ipolyi művét kivéve, ezen magasabb kellékeknek meg nem felelnek.

A mai európai irodalomban a pecsétten többé nem azon alárendelt fokon áll, hogy csupán a történelmi kutatásoknál némimelleges szolgálatokat végezzen: e tudomány hivatásánál fogva ujabban sokkal tágasabb és magasabb kört tölt be. Értem azon magasabb tudományos irányt, melyet általában a műtörténet, különösen a műarchaeologiai ismeretek, rajz- és vésőművészet gyakorlata, a costume-tan, mindenek felett pedig az ikonologia tekintetében a pecsét-

tan szolgáltatathat, ha a pecsétek ábráit hű visszaadásban birjuk. Tekintve ezt, mindjárt megvilágítva áll előttünk azon feladat, melyet e tudomány betölteni van hivatva.

A mi kutatóink s e tudományszakban létrejött munkáink rajzai — nem is értve ide a Cerographia egészen primitív, s gyarlósága miatt alig használható ábráit — nem csak meg nem felelnek az említett műígyeknek, hanem még a történelmi kutatásoknál is a buvár elé nem egyszer súlyos akadályt gördítve, felületes és hiányos rajzfelfogásuknál fogva őt tévuttra vezetik.

Szivesen megkísérlem vala én is száraz bibliographiai felsorolás helyett, melyre — felfogásom szerint — a pályakérdés szövege felhitt egy ezen fentebbi kellékeknek megfelelő, érdekesb és tanulságosabb leírást adni, ha az már most lehetséges volna. Azonban pontos, biztos leírást hűtlenség-, hiány- és felületességgel kezelt rajzok után nem várhatunk. Már pedig a pecséttan csak akkor tölti be méltón hivatását, csak akkor foglalkozhatja el sikerrel tág terét, ha pontos

adatokat képes szolgáltatni valamely nemzet művészettörténetéhez.

Hála Istennek azonban, hogy ennyire is vagyunk; nem kell legalább elülről kezdeni a dolgot, hanem folytatva az eddigi — bár hiányos — adatok nyomán kutatásainkat, iparkodnunk kell e tudományt a külföldivel egy színvonalra emelni.

Ennek elérésére pedig első kellék a pecsétek szorgos gyűjtése, s azoknak — ha lehetséges — az eredetiekről tanulmányozása. Ezután a vállalat költségesebb része következik. Újból, az eredetiekről kell rajzoltatnunk és metszetnünk — csekély kivétellel — minden eddig megjelent pecsétet. És pedig oly pontos s archaeologiailag képzett rajzoló s metszők által, minőknek eddig hasonlóan még nagy hiányában vagyunk.

Ily előkészület és tanulmány után várhatunk csak oly sphragistikát, melyet megnyugtató öntudattal helyezhetünk a külföldiek mellé.

Általában a pecséttan ezen újabb, s fentebb kiemelt műtörténeti és ikonologiai

tudományos fontosságát nálunk Ipolyi ismerte fel és tárgyalta »Beiträge zur mittelalterlichen Siegelkunde Ungarns« című munkájában, mely által épen a külföldnek kívánt a hasonló külföldi tudományos törekvésekhez Magyarország e nemű dús emlékeiből adatokat szolgáltatni, s egyszersmind hazai sphragistikánknak oly irányt jelölni ki, melyen eljuthat a külföldiekkel egyenlő színvonalra, hivatása magasabb, tulajdonképeni terére.

Ha pedig ezen művecskéből valami hasznót merithet a pecsétgyűjtő és történész, amennyiben rendelkezvén pecséteink chronologiai utmutatójával, meglehetősen könnyűséggel ütheti fel az eddigelé megjelent rajzokat: az nem az én, hanem egyrészt a pesti m. kir. tudomány-egyetem érdeme, mely pályázati buzdítás által egy e nemű mű létrejöttének alkalmat nyújtott; másrészt pedig azon Maecenásé, kinek nevét munkám homlokán viseli.

Szerző mindezekből csak buzdulást, újabb ösztönt merithete, hogy e téren ismeretkö-

rét buvárlat és kitartó szorgalom által gyarapítsa.

Ezeket előre bocsájtvá, még néhány szót a felosztásról. — Művecském két főrészsre oszlik, t. i. világi és egyházi hatóságok pecséteire. Ezen két fő-felosztás mindegyike — szoros rend tekintetéből — többszörös al-felosztást foglal magában. Mindenütt az időtani rendet tartám meg, kivéve a káptalanok és konventek pecséteit, hol célszerűbbnek véltem az anyag nagyobb terjedelme miatt a betürendi sorozatot venni vezérfonalul.

Teljes felosztási irányzatom a következő:

I. Világi hatóságok pecsétei.

A) Királyi családok pecsétei.

a) Királyok	} pecsétei.	} Minden alosztás a	
b) Királynék			} három uralkodóház
c) Királyi hercegek			

B) Országos hivatalok pecsétei.

a) Nádorok	} pecsétei.	} A három uralkodóházhoz vi-
b) Egyéb országos hivatalok		

II. Egyházi hatóságok pecségei.

A) Világi papság pecségei.

a) Érsekek	$\left. \begin{array}{c} \\ \\ \end{array} \right\} \text{pecségei.}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{A három uralkodóházhoz} \\ \text{viszonyítva.} \\ \text{—} \\ \text{Betűrendben.} \end{array} \right.$
b) Püspökök		
c) Káptalanok		

B) Szerzetes papság pecségei.

Konventek pecségei, betűrendben.

KUTFORRÁSOK.*)

1. *Cerographia Hungariae, seu notitia de insignibus et sigillis Regni Mariano-Apostolici; a quondam Sacerdote Societatis Jesu compendios data, annô salutis 1734. Tyrnaviae.*

2. *Sacra Concilia Ecclesiae Romano-Catholicae in Regno Hungariae celebrata ab anno Christi 1016, usque ad annum 1715, accedunt Regum Hungariae, et Sedis Apostolicae Legatorum constitutiones Ecclesiasticae. Ex mss. potissimum eruit, collegit, illustravit P. Carolus Péterfy e Societate Jesu. P. I. II. Posonii 1741.*

3. *u. a. Viennae; Austriae 1742.**)*

4. *Episcopi Agrienses, fide diplomatum concinnati, opera et studio R. P. Nicolai Schmitth e*

---

*) Itt az egyes műveknek csak ama köteteit említem föl, melyeket használtam, jöllehet az itt említett munkák minden megjelent köteteit átkutattam.

**) Péterfy e műve 2 kiadást ért, a 2-ik szám alatti teljesebb.

Societate Jesu S. S. Theologiae Doctoris P. I. Jaurini 1763.

5. *Heraldicae Regni Hungariae Specimen*, regia, provinciarum, nobiliumque scuta complectens. Conscriptum a Francisco Carolo Palma, Societatis Jesu sacerdote. Vindobonae 1766.

6. *Dissertatio historico-critica de Prioratu Auranae*. In qua origo, progressus, et interitus, ex monumentis nondum editis, compendio a P. Georgio Pray e S. J. explicantur. Viennae 1773.

7. *Specimen Hierarchiae Hungaricae* complectens seriem chronologicam Archiepiscoporum et Episcoporum Hungariae cum rudi Dioecesium delineatione adjectis, si quae sunt peculiare, prae-rogativis, ut plurimum ex diplomatibus congestum a Georgio Pray, presbytero seculari. I—II. Posonii et Cassoviae 1776.

8. *Leges Ecclesiasticae Regni Hungariae, et Provinciarum adiacentium, opera, et studio Ignatii Comitis de Batthyán Episcopi Transilvaniae collectae, et illustratae*. I. Albae-Carolinae 1785, II. Claudiopoli 1827.

9. *Martini Schwartzner hungari készmárkensis A. A. L. L. et Phil. D. Bibliothecae R. Vni-versitatis Pesthanae Custodis, et Professoris Artis Diplomaticae et Heraldicae: Introductio in Artem Diplomaticam praecipue Hungaricam, cum III. tabulis aeri incisis*. Pesthini 1790.

10. De Jure coronandarum Reginarum Hungariae Disquisitio. Posonii 1792.

11. Reflexiones ad Disquisitionem de Jure coronandarum Reginarum Hungariae Posonii editam anno 1792. Pestini.

12. Oratio de reliquiis die Festi Divi Stephani Regis Hungariae in memoria Sacrae illius Dexteræ. D'cta Vacii in Gymnasio Scholarum Piarum ab exhortatore J. S. Vacii 1796.

13. Supplementum ad dissertationem historico-criticam Clar. Georgii Pray de Dextra S. Stephani Primi Hungariae Regis, cum historia Monasterii Sz. Jog; concinnatum ex collectaneis Joachimi Kollarits, Ord. S. Pauli quondam Definitoris, et Procuratoris Prov. Hung. auctore Mattheo Simon ex eodem ordine. Vacii 1797.

14. Collectanea Genealogico-Historica illustrium Hungariae Familiarum, quae iam intercederunt. Ex ms. potissimum eruit, et scutis gentiliis auxit Carolus Wagner, condamn bibliothecae Universitatis Regiae Budensis custos. Posonii Pestini et Lipsiae 1802. Decades I—IV.

15. Martini Schwartner, biblioth. reg. Univers. Pestanae Custodis primi, et Professoris Diplomaticae: Introductio in Rem Diplomaticam aevi intermedii, praecipue Hungaricam, cum tabulis V. aeri incisis. Budae 1802.

16. Josephi Koller Cathedralis Ecclesiae

Quinqueecclesiensis Lectoris et Canonici, Praepositi s. Joannis Baptistae de Castro Quinqueecclesiensi: Prolegomena in Historiam Episcopatus Quinqueecclesiarum. Posonii 1804.

17. Syntagma historicum de sigillis Regum, et Reginarum Hungariae pluribusque aliis, autore Georgio Pray, Canonico quondam Magno-Varadiensi. Opus postumum cum XVI. tabulis aeri incisis. Budae 1805.

18. Diploma Viti Nitriensis Episcopi datum Ecclesiae S. Stephani Viennae 1341. E tabulario Praepositurae Viennensi edidit Franc. Kresznerics A. A. L. L. et Phil. Dr. Presb. Dioec. Sabariensis, Prof. Mathes. Sabariae 1806.

19. Compendiaria Descriptio Foundationis ac vicissitudinum Episcopatus et Capituli M. Varadinensis; concinnata per Josephum Aloysium Kereszturi A. A. L. L. et Phil. Dr. atque in Acad. Reg. M. Varad. Hist. Professor P. O. Magno-Varadini 1806.

20. Bé Vezetés a' Diplomatikába vagy is az oklevél esméret tudományába, melyet T. T. Schwartner Márton ur után, némelly változtatásokkal, s hasznos rövidítésekkel magyar nyelven ki adott Perger János Bihar vármegyei fi, s a tekéntetes királyitáblánál hites ügyvéd. 1821. I—III. rész.

21. Tudományos Gyűjtemény, 1821. évfolyam VIII. k. Pest; 1831. évf. szerkeszti: Vörös-

marty Mihály, II. k.; 1833. évf. szerkeszti: Horvát István, IV., IX., X., XI., XII. k.; 1835. évf. szerk. u. a. IX. k.; 1836. évf. szerk. u. a. I. k.

22. Bocsári Mocsáry Antal: Nemes Nógrád Vármegyének historiai, geographiai és statistikai Esmertetése. Rézre metszett rajzolatokkal, 4 kötetben. Pest, 1826. IV. k.

23. A magyar tudós társaság évkönyvei, 1833. Pest, I. k.; 1842. Buda, V. k.; 1845. Buda, VI. k.

24. Tudománytár; közrebocsátja a magyar tudós társaság; 1834. évf. szerkeszti: Schedel Ferencz III. k.; 1837. évf. szerkeszti: Luczenbacher János II. k.; 1839. évf. szerk. u. a. V. k.; 1840. évf. szerk. u. a. VII., VIII. k. kiadva Budán.

25. A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után; írta Jászay Pál, magy. kir. udvari titoknok, magy. tud. társasági tag, Szabolcs, Torontál és Mármaros vármegyék táblabírája. I. k. Pest, 1846.

26. Magyar történelmi tár, kiadja a magy. tud. akadémia történelmi bizottmánya. I. k. 1855.; II. k. Jerney János: A magyarországi káptalanok és konventek mint hielmes és hiteles helyek története. Pest, 1856; VI. k. 1859; X. k. 1861.

27. Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal, írta Nagy Iván, I. k. Pest, 1857; III. k. 1858; IV. k. 1858; V. k. 1859; IX. k. 1862.

28. Hazánk. Időszaki folyóirat hat-hetes fü-

zetekben, szerkeszti Török János, magy. akadémiai tag. I. évfolyam 1858. Pest; II. évf. 1860.

29. Beiträge zur mittelalterlichen Siegelkunde Ungarns; von Arnold von Ipolyi-Stummer. (Besonders Abgedruckt aus dem September- October- und November-Hefte des IV. Jahrganges der: »Mittheilungen der k. k. Central-Comission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale.«) Wien, 1859. (Mit XIV. Holzschnitten.)

30. Magyarország primása; közjogi és történetvázolat, írta Török János, a magy. akadémia tagja. Pest, 1859.

31. Az országos tanács és országgyűlések története 1445—1452. A m. akademiában székfoglalólag előadta Knauz Nándor, m. akad. l. tag. Pest, 1859.

32. Vetera Monumenta Historica Hungariam Sacram Illustrantia maximam partem nondum edita ex tabulariis Vaticanis deprompta, collecta ac serie chronologica disposita ab Augustino Theiner, Presbyt. Congreg. Oratorii etc. Tomus II. Ab Innocentio P. P. VI. usque ad Clementem P. P. VII. 1352—1526. Romae 1860.

33. Archaeologiai közlemények. A hazai emlékek ismeretének előmozdítására kiadja a magy. tud. Academia archaeologiai bizottmánya. II. k. 1861. Pest. Képatlasz az archaeologiai közl. II-ik kötetéhez. 1861. Pest, III. k. 1863.

34. A nádori és országbirói hivatal eredete és hatáskörének történeti kifejlődése; írta Frankl Vilmos. 1863. Pest.

35. Győri történelmi és régészeti füzetek. Simor János győri püspök ő mltsga pártolása mellett kiadják: Ráth Károly és tdr. Rómer Flóris, a magy. tud. akademia tagjai, II. k. Győr, 1863.

36. Magyar Sion; egyháztörténelmi havi folyóirat, szerkeszti és kiadja Knauz Nándor. Esztergom, I. k. 1863; II. k. 1864; III. k. 1865.

37. Constitutiones Synodales Almae Ecclesiae Strigoniensis A. D. MCCCCL, quas cum inaugurarentur aedes antiquissimi Seminarii S. Stephani cum Mariano coniuncti ad fidem vetusti libri Biblioth. Caes. Vindob. edidit, Proemio instruxit notisque illustravit Josephus Dankó, E. M. S. Canonicus honorarius. Strigonii 1865.

38. Schematismus Venerabilis Cleri Almae Dioecesis Veszprimiensis a Sancto Stephano Proto-Rege Anno Christi MIX. Fundatae. Ad Annum Domini 1865. Veszprimii.

39. Monumenta Hungariae Historica. Magyar történelmi emlékek. Kiadja ifjabb Kubinyi Ferencz. Első kötet. Árpádkori oklevelek. Pest, 1867. — Codex Diplomaticus Arpadianus. Árpádkori oklevelek; 1095—1301. Az eredetiek után közzé teszi: ifjabb Kubinyi Ferencz, a magyar történelmi társulat, s a koppenhágai kir. dániai

archaeologiai intézet tagja. Tizenegy pecsét-rajzzal. Pest, 1867.

40. Magyarország képekben. Honismertető folyóirat, szerkeszti Nagy Miklós. II. k. Pest, 1868.

41. Schematismus Cleri Archi-Dioecesis Zagrabienensis pro anno a Christo nato 1868. Zagrabiae.

42. A magyar birodalom, vagy Magyarország s részeinek cimerei; írta Ivánfi (Jancsik) Ede, kegyesrendi tanár és a m. k. term. tud. és tört. társulat r. tagja; a magyar kir. egyetem által koszoruzott pályamű. Pest, 1870.

43. Archaeologiai értesítő; a magy. tud. akademia archaeologiai bizottságának közlönye; kiadja a magy. tud. akademia, szerkeszti Dr. Rómer Flóris, II. évf.; IV. évf. 1870. Pest.

44. Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. A választmány megbízásából szerkeszti Thaly Kálmán, titkár. VI. évfolyam. Pest, 1872.

I. VILÁGI HATÓSÁGOK PECSÉTEI.

A) Királyi családok pecsétel.

a) Királyok pecsétel.

α) Árpádházból.

1. I. (Szent) István (1000—1038.)

1001-ik évben kelt okmányáróli pecsétének rajza megjelent: Pray: Synt. hist. de sigillis T. VIII. f. 1; Török: Magyarország. primása II. rész, II. tábla; Tudományos Gyűjtemény 1836. évfolyam I. k. 94. lap, (rajza az okmányon).*)

*) Jóllehet erélyes rendeletek hozattak az okmány- és pecséthamisítók ellen (lásd: Verbőczy: const. anno 1448. Trip. P. 2. Tit. 14; pars I. tit. 14, 16; Decretum Caroli regis anno 1723. Artic. 11. §. 10.), mégis fordultak elő hamisítások. Bizonyítékul szolgál erre nézve Szt. István hamisított pecsété, melyről Czinár értekezik Török: »Hazánk« című folyóiratában. (I. I. k. 644. lap.) Eme hamisítás Czinár szerint a betűk műrégészeti alapján a XIII-ik századra tehető. Hihetőleg II. Endre jeruzsálemi zarándoklata alatt, kik nemességet szerezni óhajtottak, a király távollétét fölhasználva hamis oklevelet, és erre hamis pecsétet gyártottak.

2. I. *Endre* (1046—1061.)

Egyszerűpecsége (sigillum simplex), Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 7.

3. *Kálmán* (1095—1114.)

1109. okm. pecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. VIII. f. 2; Török: Magyarorsz. primása II. rész, II. táb.

4. II. *Géjza* (1141—1161.)

1. Nagypecsége (sig. majestaticum), Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. t. 1; ugyanezen pecsét nyomójának rajza: Tudományos Gyűjtemény 1835. évf. IX. k. 1. lap, (rajza melléklet).

2. 1157. okm. kettős kispecsége (ólom), Knauz: Magyar Sion II. k. 36. lap, (rajza az oklevélen).

3. Más nagypecsétének nyomója, Tudományos Gyűjtemény 1835. évf. IX. k. 8. lap, (rajza mellékletül).

5. III. *István* (1161.)

Nagypecsétének nyomója, Tudományos Gyűjtemény 1835. évf. IX. k. 8. lap, (rajza mellékletül).

6. III. *Béla*. (1173—1196.)

1. 1190. okm. aranypecsége (bulla aurea), Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 5; Perger: Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 3.

2. 1195. okm. egyszerüpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. VII. f. 3.

7. *Imre (1196—1204.)*

1. 1202. okm. aranypecséte, Schwartner: Introd. in Artem Diplom. T. I. f. 4; Schwartner: Introd. in Rem Diplom. T. IV. f. 4; Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 6; Perger: Bévezetés a Diplomatikába V. t. 5; Ivánfi: A magy. bir. címei A) tábla 1.

2. 1203. okm. egyszerüpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. VIII. f. 3.

8. *II. Endre (1205—1235)*

1. 1205—1235. okm. egyszerüpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis. T. III. f. 2.

2. 1205—1235. okm. egyszerüpecséte (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. V. f. 1.

3. 1216. okm. más pecséte, IV. Béla ellen pecsétével, Pray: Synt. hist. de sigillis T. II. f. 2.

4. 1221. okm. aranypecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis. T. VII. f. 1; Tudományos Gyűjtemény 1833. évf. XII. k. 80. lap, (itt 1233. okm. közölve); Török: Magyarország. primása II. rész, I. táb. 1; Magy. történelmi tár X. k. 215. lap, (rajza melléklet; itt 1233. okm. leghivebben közölve.)

5. 1222. okm. más pecséte, A magy. tud. társ. évk. V. k. III. szakasz, 195. lap.

9. IV. Béla (1235—1270.)

1. 1227. okm. egyszerűpecséte (ezen felirással: »S. Bele. Dei. Gratia. Regis. Primogeniti. Regis. Hungariae«, tehát még mint ugynevezett »ifjabb király«), Pray: Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 12.

2. 1247. okm. kettőspecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. V. f. 2; Török: Magyarország. primása II. rész, III. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei. A) táb. 2. (itt csak hátlapja van közölve.)

3. 1252. okm. kettőspecséte (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. VII. f. 2.

10. V. István (1270—1272.)

1264. okm. kettőspecséte (mint »Rex Junior«), Pray: Synt. hist. de sigillis T. VIII. f. 4.

11. IV. (Kún) László (1272—1290.)

1. 1276. okm. kettőspecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 3; Török: Magyarország. primása II. rész, IV. táb.

2. 1283. okm. kettőspecséte (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 4.

12. III. Endre (1290—1301.)

1. 1291. okm. kettőspecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. IX. f. 1; Török: Magyarország. pri-

mása II. rész, V. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cime-rei A) táb. 4. (itt csak hátlapja van közölve.)

2. 1297. okm. kettőspecséte (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 1.

β) **Vegyesházból.**

13. *Bajor Ottó (1305—1308.)*

Kettőspecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 1; Török: Magyarorsz. primása II. rész, VIII. táb.

14. *Róbert Károly (1308—1342.)*

1. 1323—1333. okm. kettőspecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 1; Török: Magyarorsz. primása II. rész, IX. táb. (itt 1323-iki okmányról.)

2. 1325. okm. kettős nagypecséte, Batthányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. k. 3. ábra, ad pag. 460, N. LVIII. (a kötet végén.)

3. 1334. okm. más pecsétének hátlapja, Pray: Synt. hist. de sigillis T. I. f. 6; Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 1.

4. 1342. okm. gyűrűpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 4; Perger: Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 7.

5. Más gyűrűpecséte («Relatio» felirattal, melyet özvegye Erzsébet használt 1369-iki levelén), Pray: Synt. hist. de sigillis T. I. f. 4; Perger: Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 4.

15. I. (Nagy) Lajos (1342—1382.)

1. 1345. okm. kettős nagypecséte, Pray : Synt. hist. de sigillis T. I. f. 7 ; Török : Magyarorsz. primása II. rész, X. táb.

2. 1349. okm. gyűrűpecséte, Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 5.

3. 1365. okm. (2-ik) kettős nagypecséte, Pray : Synt. hist. de sigillis T. II. f. 1 ; Perger : Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 2.

4. 1365. okm. gyűrűpecséte (más), Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 7.

5. 1379. okm. gyűrűpecséte (más), Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 8.

6. 1379. okm. gyűrűpecséte (más), Pray : Synt. hist. de sigillis T. X. f. 4.

16. I. Mária (1382—1386.)

1. 1383. okm. nagypecséte, Schwartzner : Introd. in Artem Diplom. T. II. f. 10 ; Schwartzner : Introd. in Rem Diplom. T. V. f. 10.

2. 1384. okm. kettős nagypecséte, Pray : Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 1 ; Török : Magyarorsz. primása II. rész, XI. táb.

3. 1387. okm. kispecséte, Pray : Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 7 ; Török : Magyarorsz. primása II. rész, VII. táb.

4. 1388. okm. kispecséte (más), Pray : Synt.

hist. de sigillis T. XI. f. 8; Török: Magyarország. primása II. rész, VII. táb.

5. Más pecsége (»Regis« felirattal), Tudományos Gyűjtemény 1821. évf. VIII. k. 44. lap.

17. Zsigmond (1387—1437.)

1. 1389 — 1395. okm. kettős nagypecsége (primum perditum sigillum), Pray: Synt. hist. de sigillis T. III. f. 1.

2. 1389. okm. kisebb pecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 7.

3. 1390. okm. gyűrűpecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. I. f. 5.

4. 1397. okm. középszerű pecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 6.

5. 1406. okm. kettős nagypecsége (sigillum novum), Pray: Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 1; Perger: Bévzetés a Diplomatikába V. táb. 1; Török: Magyarország. primása II. rész, XII. táb.

6. 1430. okm. kispecsége (mint római császár), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 9.

7. 1432. okm. kettős nagypecsége (mint római császár; ilyen fordul elő 1436-ik évről keltezett okmányán is, csakhogy az oroszlan oldalán e felirat van: »Haeresis Bohemica.«), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIV. f. 1; A magy. tud. társ. évk. VI. k. 418. lap, I—II. tábla; Török: Magyarország. primása II. rész, XIII. táb.

8. 1435. okm. pecsége (mint Imperator), Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 5.

9. Mint római császár- és Magyarország kormányzójának (vicarius) pecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 10.

18. Albert (1437—1439.)

1438. okm. egyszerűpecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 4; Ivánfi: A magy. bir. címei B) tábl. 4.

19. I. Ulászló (1440—1444.)

1441. okm. egyszerűpecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 3; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XIV. tábl.

20. V. (Utószülött) László (1445—1457.)

1. 1453. okm. küldöttségének pecsége (fel-rata: »S. Dñi Regis Comite referente«), Pray: Synt. hist. de sigillis T. I. f. 3.

2. 1454. okm. egyszerűpecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 2; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XIV. tábl.

21. I. (Corvin) Mátyás (1458—1490.)

1. 1458. okm. titkospecsége (nagyobb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 6; Perger: Bévezetés a Diplomatikába IV. tábl. 8; Török: Ma-

gyarorsz. primása II. rész, XV. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei B) táb. 5.

2. 1464. okm. aranypecsége, Schwartzner: Introd. in Artem Diplom. T. I. f. 5; Schwartzner Introd. in Rem Diplom. T. IV. f. 5; Magy. történelmi tár X. k. 216. 1, (rajza melléklet; 1465. okm. igen hiven közölve.)

3. 1464. okm. egyszerűpecsége, Palma: Herald. Reg. Hung. Specimen, 55. lap. (címképül alkalmazva.)

4. 1465. okm. titkospecsége (kisebb), Pray: Synt.hist. de sigillis T. IV. f. 9; Török: Magyarország. primása II. rész, XV. táb.

5. 1470. okm. egyszerűpecsége (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 2; Török: Magyarország. primása II. rész, XV. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei C) táb. 1.

6. 1475. okm. kettős nagypecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XV. f. 1.

7. 1477. okm. egyszerűpecsége (más), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 8; Török: Magyarország. primása II. rész, XV. táb. (NB. ez hasonlít a fentebbi 3-ik számúhoz, csak köriratban különbözik tőle, mely Dalmacia, Croacia és Sclavonia bővítésével fordul rajta elő.)

8. 1485. okm. közeppecsége (sigillum mediocre), Schwartzner: Introd. in Artem Diplom. T. II. f. 9; Schwartzner: Introd. in Rem Diplom. T.

V. f. 9; Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 7. (itt 1473-iki okmányról közölve); Török: Magyarorsz. primása II. rész, XV. táb.

9. 1489. okm. egyszerüpecséte (a pecsét felirata körszalagon), Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 520. lap; Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 3; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XVI. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei B) táb. 6.

10. Gyűrűpecséte (más), Schwartner: Introd. in Artem Diplom. T. I. f. 7; Schwartner: Introd. in Rem Diplom. T. IV. f. 7; Perger; Bévezetés a Diplomatikába V. táb. 6.

22. II. Ulászló (1490—1516.)

1. 1491. okm. egyszerüpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 5; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XVI. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei B) táb. 7.

2. 1491. okm. törvénykezési pecséte (sigillum iudiciale), Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 526. lap; Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 4, (itt 1506-iki okmányról közölve); Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 2.

3. 1497. okm. gyűrűpecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 10.

4. 1511. okm. kettős nagypecséte, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. (a kötet végén má-

sodik ábra, ad pag. 567. N. XCVII.); Pray: Synt. hist. de sigillis T. XVI. f. 1; Török: Magyarország. primása II. rész, XVIII. táb.; 'Ivánfi: A magy. bir. cimerei C) táb. 2. (itt csak hátlapja közöltetik.)

23. II. Lajos (1516—1526.)

Pecsétgyűrűje, Archaeol. közlemények II. köt. Atlasz III. szakasz, VI. táb. 1.

24. Zápolya János (1526.)

1527. okm. titkospecsête, Jászay: A magy. nemzet napjai a mohácsi vész után. I. k. rajza a 289. laphoz melléklet; Török: Magyarország. primása II. rész, XIX. táb.

γ) Habsburgházból.

25. II. Ferdinand (1619—1637.)

1626. okm. kettős nagypecsête, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. (a kötet végén első ábra, ad pag. 673. N. CLIII.

26. III. Károly (1711—1740.)

1. Kisebb pecsête (sigillum regium minus), Cerogr. Hung. 91. lap (mint római császár »VI. Károly« felirással.)

2. Gyűrűpecsête, Cerogr. Hung. 92. lap.

27. II. *Mária (Terézia) (1740—1780.)*

1741. év feliratával egyszerűpecsége, Török: Magyarország. primása II. rész, XIX. táb.

28. V. *Ferdinand (1835—1848.)*

Egyszerűpecsége, Török: Magyarország. primása II. rész, XX. táb.

29. I. *Ferenc József (1848—.)*

Egyszerűpecsége, Török: Magyarország. primása II. rész, XX. táb.

b) Királynék pecségei.

α) Árpádházból.*)

1. *Fenena, III. Endre első neje.*

1291. okm. kettőspecsége, De Jure coronand. Reginarum Hung. (az előszó felett cimképül,); Pray: Synt. hist. de sigillis T. IX. f. 2; Török: Magyarország. primása II. rész, VI. táb.; Ivánfi: A magy. bir. cimerei A) táb. 5, (itt csak hátlapja közöltetik.)

*) Itt nem az »Árpádház«-ból származásuk érteke a királynéknak, hanem a korszak, mely alatt királynék voltak; mert ily osztályozás után könnyebben találhatók fel, s öpen azért nem származásuk szerint rendeztem.

2. *Ágnes, III. Endre második neje.*

1. Egyszerűpecsége (nagyobb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. IX. f. 4; Török: Magyarorsz. primása II. rész, VII. táb.

2. Egyszerűpecsége (kisebb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. IX. f. 3; Perger: Bèvezetés a Diplomatikába V. táb. 3.

β) *Vegyesházból.*

3. *Erzsébet, Robert Károly neje.*

1382. okm. gyűrűpecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 11.

4. *Erzsébet, I. (Nagy) Lajos neje.*

1383. okm. egyszerűpecsége (özvegységéből), Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 2; Török: Magyarorsz. primása II. rész, VII. táb.

5. *Borbála, Zsigmond második neje.*

1. 1431. okm. egyszerűpecsége (kisebb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 2.

2. Egyszerűpecsége (más, kissé nagyobb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 3.

6. *Erzsébet, Albert neje.*

1. 1438. okm. egyszerűpecsége (nagyobb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 5.

2. 1441. okm. egyszerűpecsége (kisebb), Pray: Synt. hist. de sigillis T. XI. f. 6.

7. *Anna, II. Ulászló második neje.*

1504. okm. egyszerűpecsége (kisebbszerű), Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k. az 1742-iki kiadásban följánlási címkép; Pray: Synt. hist. de sigillis T. XIII. f. 6; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XVI. táb.

8. *Károlyi Zsuzsanna, Bethlen Gábor első neje.*

1622. okm. egyszerűpecsége, Századok, VI. évf. II. füzet 126. lap.

7) **Habsburgházból.**

9. *Eleonora, I. Lipót özvegye.*

Egyszerűpecsége (özvegységéből), Török: Magyarorsz. primása II. rész, XIX. táb.

c) **Királyi hercegek pecségei.**

a) **Árpádházból.**

1. *Béla szlavoniai vezér, IV. Béla kir. fia.*

1268. okm. egyszerűpecsége, Schwartzner: Inrod. in Artem Diplom. T. II. f. 8; Schwartzner:

Introd. in Rem Diplom. T. V. f. 8; Pray: Synt. hist. de sigillis T. VIII. f. 5; Perger: Bévezetés a Diplomatikába V. táb. 2.

3) **Vegyesházból.**

2. *István erdélyi vezér, Róbert Károly kir. fia.*

1351. okm. egyszerü nagypecséte, Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 3.

3. *Corcin János, I. Mátyás kir. fia.*

1490. okm. egyszerüpecséte, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 490. lap. *)

7) **Habsburgházból.**

A rendelkezésemre állott kutfőkben nem találhatók.

B) Országos hivatalok pecsétel.

a) **Nádorok pecsétel.**

α) **Árpádház alatt.**

1. *I. Lóránd (v. Lóránt), (1253—1258,
2-ik nádorsága.)*

1253. július 6-ikáról szóló okmányról pecséte,

---

*) Megemlítem még itt János herceg, II. Lajos állítólagos fiának, ezen magyar köriratu pecsétét: » S. JANOS. HERCG. BVDAI. LAIOS. KIRAL. FIA.« Ezen eszelős egyént II. Lajos tartá kegyelem kenyéren Budán; bizonyos, hogy nem származott királyi vérből. (Lásd

Tudományos Gyűjtemény 1833. évf. IV. k. 86. lap,
rajza az oklevélen.

2. *Héldervári Poch I. Lőrincz* (1267. szept. —
1270. máj. 10, 1-ső nádorsága.)

1268. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F : Monu-
menta Hung. Hist. I. a kötet végén 1. szám.

3. *II. Péter* (1278. júl. 29 — 1278. okt. 29, 1-ső
nádorsága.)

1278. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F : Monu-
menta Hung. Hist. I. a kötet végén 2. szám.

β) Vegyesház alatt.

4. *Omode* (Rob. Károly nádora), (1307. szept. 3—
okt. 10.)

1307. febr. 22-iki okm. pecsége, Tudományos
Gyűjtemény 1833. évf. IX. k. 80. lap, rajza az ok-
levélen.

5. *III. István* (Ernöi bán fia), (1311. második fe-
lében, 2-ik nádors. alatt. *)

1311. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles.

---

bővebben : Tudományos Gyűjtemény 1831 évf. II. köt.
93. lap ; a pecsét rajza u. o. 100. lap.

*) Frankl V : »A nádori és orsz. birói hiv. fejl.«
című műve 161. lapján a nádorok sorában 1311. év első fe-

Reg. Hung. I. 463. lap; Pray : Synt. hist. de sigillis T. V. f. 5.

6. *Geletti (v. Gileti) VI. Miklós (1342—1356.)*

1. 1346. okm. pecsége, Nagy Iván : Magyarország. családai IV. k. 405. lap, (kőirat nélkül közölve.)

2. 1349. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis T. V. f. 6.

7. *Kont VII. Miklós (1356—1367.)*

1363. okm. pecsége (mint nádor és a kunok birája), Wagner : Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 14.

8. *Simonytornyai II. Imre (1372—1375.)*

1374. okm. pecsége, Batthyányi : Leges Eccles. Reg. Hung. I. 469. lap.

9. *Gara VIII. Miklós (1376—1385.)*

1376. okm. pecsége, Wagner : Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas IV. f. 5.

---

lében Omode nádor említetik s hűzag van 1312. decemberrig hol II. Domonkos jó elő. Ezen hűzag, támaszkodva Pray : Synt. hist. de sigillis. 30. lapjára s a két helyen talált eme pecsétre, véleményem szerint III. István ismételt nádorsága által töltendő ki.

10. *Ilsvay Lökös (Leustach) (1392—1397.)*

Okmányról közölt pecsége, Nagy Iván: Magyarország. családai V. k. 233. lap.

11. *Pelsőci Bubek (v. Bebek) II. Detrik (1397—1402.)*

1399. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 471. lap; Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 4, (itt 1401-iki okmányról közöltetik); Nagy Iván: Magyarország. családai I. k. 263. lap, (szintén 1401-iki okmányról közölve, itt azonban körirat nélkül.)

12. *Palóczy III. Máté (1435—1437.)*

1435. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas II. f. 7.

13. *Héderváry II. Lőrinc (1437—1447.)*

Pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 7.

14. *Gara III. László (1447—1458.)*

1449. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas IV. f. 6.

15. *Gúthi Országh Mihály (1458—1484.)*

1482. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas IV. f. 8.

16. *Zápolya V. István (1492—1499.)*

1492. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 528. lap.

17. *Perényi IV. Imre (1504—1519.)*

1516. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 562. lap.

18. *Báthori VI. István (1519—1523, 1-ső nádors. alatt)*

1519. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 3.

γ) **Habsburgház alatt.**

19. *Báthori VI. István (1526. szept. — 1530. máj. 8, 3-ik nádors. alatt.)*

1527. okm. gyűrűpecsége, Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, 1. szám, rajza az oklevélen.

20. *Alsóindvai Bánffy IV. János (1530—1533, Zápolya nádora.)*

1531. okm. pecsége (mint nádor és kunok bírása), Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 2.

21. *Forgách Zsigmond (1618—1621.)*

1618. okm. pecsége, Mocsáry: Nógrád Vme-gye Esmertetése, IV. k. mell. a 129. laphoz, fig. V.

---

b) Egyéb országos hivatalok pecségei.

α) Árpádház alatt.

1. *Stibor Miklós szlavon-bán a XIII. század közep.*

1240. okm. pecsége, Pray: Synt. hist. de sigillis T. V. f. 4.

2. *Tristan (Comes Praeconum Dni Regis) a XIII. század közepén.*

1255. okm. pecsége, Cerogr. Hung. 194. lap; Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 1, (családi származását lásd: u. itt decas I, 11. lap.); Pray: Synt. hist. de sigillis T. I. f. 2; Perger: Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 5.

3. *I. Sándor, országbíró és sümegei ispán, (1272.)*

1272. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F: Monumenta Hung. Hist. I. a kötet végén 3. szám.

β) Vegyesház alatt.

4. *Miklós bán a XIV. század elején.*

1320. okm. pecsége (kőirata: »Sigillum Ni-

colai Magistri»), Perger: Bèvezetés a Diplomatikába VI. táb. 3.

5. *Cseley János, Robert Károly főasztalnoka.*

Gyűrűpecsége, Mocsáry: Nógrád Vmegye Esmertetése I. k. 231. lap; Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VII. táb. 4, (itt a pecsétgyűrű rajza közöltetik.)

6. *Nagymártoni II. Pál országbíró (1328—1349.)*

1341. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 467. lap; Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 1, (itt 1344-iki okmányról közöltetik.)

7. *Szepesi I. Jakab országbíró (1373—1380, 2-od izben.)*

1378. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 474. lap.

8. *Széchi VI. Miklós országbíró (1380—1384, 3-ad izben.)*

1381. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas II. f. 10.

9. *Pásztóy III. János országbíró (1395—1397.)*

1395. okm. pecsége, Nagy Iván: Magyarorsz. családai IX. k. 132. lap.

10. *Stibor, erdélyi vajda a XIV. században.*

1395. okm. pecséte, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 12.

11. *Kanisa István kir. főajtónálló (1386—1420.)*

1407. okm. gyűrűpecséte, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 9.

12. *Szécheny I. Frank országbíró (1397—1408.)*

1407. okm. pecséte, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas II. f. 11.

13. *Rozgonyi III. Simon országbíró (1408—1414.)*

1409. okm. pecséte, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas III. f. 7.

14. *Forgách Péter kir. főajtónálló 1411.*

1. Pecsétgyűrűje, Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VII. táb. 7.

2. 1413. okm. kispecséte, Mocsáry: Nógrád Vmegye Esmertetése IV. k, melléklet a 129. lap-hoz, fig. II.

15. *Rozgonyi II. György országbíró (1440—1446.)*

1427. okm. pecséte, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas III. f. 8.

16. *Czudar Simon kir. főpincér a XV. században.*

1445. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas III. f. 12.

17. *Hunyady János magyarorsz. főkormányzója (1446—1453.)*

1446. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc Rom. Cath. II. k. (1742-iki kiadás) az ajánlásnál címkép; Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 5; Török: Magyarország. primása II. rész, XIV. táb.; Knauz: Az orsz. tanács és országgyűlések tört. 175. lap.

18. *Szilágyi Mihály magyarorsz. kormányzója a XV. században.*

1458. okm. pecsége, A magy. tud. társ. évk. I. k. 346. lap (rajza hátul, a kötet végén oklevélen.)

19. *Palóczy IV. László gróf, országbíró (1446—1470.)*

1465. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 504. lap.

20. *Ujlaki Miklós erdélyi vajda, macsói bán a XV. században.*

1. 1467. okm. pecsége (nagyobb), Wagner:

Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas I. f. 15.

2. Más pecsége (kisebb), Török : Hazánk I. k. A) táb. II. szám, (lásd: u. itt. 227. lap.)

21. *Báthory VII. István országbíró (1471—1493.)*

1492. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 536. lap; Tudománytár 1840. évf. VIII. k. 66. lap.

22. *Kinisi III. Pál országbíró (1493—1494.)*

1492. febr. 2-ikán kelt okm. pecsége, Ráth-Rómer: Győri tört. és régészeti füzetek II. k. 65. lap, rajza II. táb.

23. *Bélthekey Drágfi Bertalan erdélyi vajda (1493—1498.)*

1497. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas III. f. 3; Pray: Synt. hist. de sigillis T. VI. f. 2.

24. *Gr. Wyngarth (Geréb) V. Péter országbíró (1494—1500.)*

1494. okm. gyűrűpecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 540. lap.

25. *Gr. Bozyni Szentgyörgyi VI. Péter országbíró és erdélyi vajda (1500—1517.)*

1502. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles.

Reg. Hung. I. 557. lap; Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas II. f. 5, (itt 1514-iki okmányról közölve.)

26. Gerlistyei Jakab szörényi bán a XVI. században.

1504. okm. pecsége, Magy. történelmi tár I. k. 184. lap, rajza pedig 192 lap.

27. Macskásy Tárnok Péter szörényi bán a XVI. században.

1504. okm. pecsége, Magy. történelmi tár I. k. 184. lap, rajza pedig 192. lap.

28. Szalkay László Deák, erdélyi kamra-ispán a XVI. században.

1510. okm. gyűrűpecsége, Tudományos Gyűjtemény 1835. évf. IX. k. 33. lap, rajza az oklevélen.

29. Ujlaki III. Lőrinc herceg, boszniai fejedelem és országbíró (1518—1524.)

1519. okm. pecsége, Archaeol. értesítő II. évf. 12. szám, 229. lap.

30. Tomory István erdélyi alvajda s a székelyek alispánja a XVI. században.

1523—1524. okmányokról pecsége, Archaeol. értesítő IV. évf. 100. lap.

31. *Zápolya János mint erdélyi vajda.*

1526. okm. gyűrűpecsége, Jászay: A magy. nemzet napjai a mohácsi vész után. I. k. a 289. laphoz melléklet.

32. *Verböczy István, Zápolya János kir. kancellárja.*

Gyűrűpecsége, Jászay: A magy. nemzet napjai a mohácsi vész után. I. k. a 193. laphoz melléklet.

γ) **Habsburgház alatt.**

33. *B. Althan Adolf, Esztergom-vár parancsnoka a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: Lib. Baro in Goldpurg et Mursteten, Sac. Caes. et Reg. Majest. Consil. Bellicus; Supremus Praefectus Tormentariorum Campes-
trium et Gubernator Exercitus Sac. Caes. Majest.)

34. *Batthyányi Ferenc, a dunántúli rész főkapit. a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: Comes Comit. Sopron; Sac. Caes. et

Reg. Majest. partium Regni Hungariae Ultradanubianarum Generalis Capitaneus.)

35. *Czobor-Szt-Mihályi gróf Czobor Mihály, kir. táblai ülnök a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 237. lap, rajza melléklet.

36. *Gróf Erdődy Kristóf, Mátyás főherceg kamarása a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége (igen töredékes állapotban), Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: de Erdőd, Perpetuus Comes montis Claudij, Sereniss. Archiducis Matthiae Cubicularius, etc.)

37. *Csatori Hoffman György, a szepesi kamra tanácsosa a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 237. lap, rajza melléklet.

38. *Illésházy István, Trencsén és Liptó főispánja a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 237. lap, rajza melléklet.

39. *Istvánfy Miklós alnádor a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: de Kisasszonyfalva, Janitorum Regal. in Hungaria Magister, Sac. Caes. Reg. Majest. Consiliarius.)

40. *Kolonics Szigfrid, a dunáninneni rész főkapitánya a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: Sac. Caes. et Reg. Majest. partium Regni Hung. Cisdanubianarum Generalis Capitaneus, Consil. Bellicus et Eques auratus.)

41. *Molart János Komárom-vár főkapitánya, kir. hadi-tanácsos a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet. (Teljes címe: Lib. Baro in Reineck et Trossendorff, Sac. Caes. et Reg. Majest. Consil. Bellicus, Supremus Capitaneus Comaromensis, Supremus Praefectus Tormentariorum in Confinijs. Suae Majest.)

42. *Bedeghi gr. Nyáry Pál, Eger-vár főkapit. a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, rajza melléklet.

mánytár 1834. évf. III. k. 237. lap, rajza melléklet.

43. *Thurzó György, kir. főasztalnok a XVII. században.*

1606. szept. 11. okm. gyűrűpecsége, Tudománytár 1834. évf. III. k. 236. lap, a mellékelt rajz igen töredékes, alakja kivehetetlen. (Teljes címe: Comes de Bethlehemfalva, Perpetuus Comes Comitatus Arvens., Dapiferorum Regal. in Hungaria Magister, Sac. Caes. Reg. Majest. Consiliarius.)

44. *Rákóczy IV. Pál országbíró (1631—1636.)*

1635. okm. pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas IV. f. 9.

45. *Homonnai Drugeth VII. János országbíró (1636—1645.)*

Pecsége, Wagner: Collect. Gen. Hist. Hung. Familiar. decas III. f. 4.

46. *I. Rákóczy Ferenc, a XVII. században.*

Pecsétgyűrűje (arcképével diszítve), Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VII. táb. 11.

47. *Tökölyi Imre a XVII. században.*

Pecsétgyűrűje (»Vivat Petrus 1678« felírás-

sal), Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VI. táb. 9.

48. II. Rákóczy Ferenc, a XVII. században.

Pecsétgyűrűje (arcképével diszítve), Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VI. táb. 10.

Ide sorolhatók még:

49. *Sigillum Praelatorum Baronum, etc.*

1446-ból, Pray: Synt. hist. de sigillis T. XII. f. 4; Török: Magyarorsz. primása II. rész, XIV. táb.; Knauz: Az orsz. tanács és országgyűlések tört. 174. lap.

50. *Sigillum Universitatis Regni Hung.*

1446. jun. 15. okm., Tudománytár 1837. évf. II. k. 166. lap, rajza melléklet.

51. *Sigillum Regnicolarum Hungariae.*

1385. okm., Reflex. ad Disquis. De Jure coronand. Reginar. Hung. címképül alkalmazva; Pray: Synt. hist. de sigillis T. X. f. 9; Ivánfi: A magy. bir. címerei B) táb. 2.

52. Péter, Pata fia, biharmegyei nemes a XIII. században.

1236. okm. pecsète, ifj. Kubinyi F: Monumenta Hung. Hist. I. a kötet végén 4. szám.

II. EGYHÁZI HATÓSÁGOK PECSÉTEI.

A) Világi papság pecsételi.

a) Érsekek pecsételi.

α) Árpádház alatt.

1. *Vancha II. István esztergomi érsek.* (1242—1252.)

1251. okm. pecsété, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki kiadásban I. k. 63. lap, és az 1742-iki kiadásban I. k. 62. lap; Török: Magyarország. primása I. rész, 42. lap.

2. *Benedek kalocsai érsek (1242—1253.)*

1252. okm. pecsété, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki kiadásban I. k. 14. lap, az 1742-ikiben pedig I. k. 298. lap; Schwartner: Introd. in Artem Diplom. a címlapon.

3. *Fülöp esztergomi érsek (1262—1272.)*

1265. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F: *Monumenta Hung. Hist. I.* a kötet végén 5. szám.

4. *Lodomér esztergomi érsek (1279—1298.)*

Pecsétgyűrűje, *Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VI. táb. 2.*

β) **Vegyesház alatt.**

5. *Boleslaus esztergomi érsek (1320—1328.)*

Pecsége, Batthyányi: *Leges Eccles. Reg. Hung. I.* 173. lap.

6. *Telegdi Csanád esztergomi érsek (1330—1349.)*

1331. okm. pecsége, Batthyányi: *Leges Eccles. Reg. Hung. I.* 197. lap.

7. *Kanizsay III. János esztergomi érsek
(1387—1418.)*

Pecsétgyűrűje, *Tudományos Gyűjtemény 1840. évf. VII. köt. 68. lap.*

8. *Széchy Dénes bíbornok s esztergomi érsek
(1440—1465.)*

1453. okm. pecsége, Török: *Magyarorsz. primása II. rész, 68. lap, (az okmány másolatán,)* ;

Dankó : Const. Synod. Ecc. Strig. 1450, a felajánlásnál kezdőbetűkép alkalmazott rajza itt tökélyetesebb.

9. *Vitéz IV. János esztergomi érsek (1465—1472.)*

Gyűrűpecsége, Török: Magyarorsz. primása I. rész, (az aláírási másolatoknál I. lap.)

10. *Bakacs IV. Tamás esztergomi érsek (1497—1521.)*

1512. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741 és 1742-iki kiadásban az előszó végén.

γ) **Habsburgház alatt.**

11. *Forgách I. Ferenc esztergomi érsek (1607—1615.)*

1617. okm. kispecsége, Mocsáry: Nógrád Vmegye Esmertetése IV. k. melléklet a 129. laphoz, fig. IV.

12. *Gr. Kollonics Lipót esztergomi érsek (1695—1707.)*

Gyűrűpecsége, Török: Magyarorsz. primása I. rész, (az aláírási másolatoknál II. lap.)

*13. Gr. Barkóczy II. Ferenc esztergomi érsek
(1761—1765.)*

Kispecsége, Török: Magyarorsz. primása I. rész, (az aláírási másolatoknál III. lap.)

---

b) Püspökök pecségei.

α) Árpádház alatt.

1. Sándor nagyvárad püspök (1217—1230.)

Pecsétgyűrűje, Archaeol. közlemények II. k. Atlasz III. szakasz, VI. táb. 3.

2. Róland veszprémi püspök a XIII. század elején.

1226. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-1742-iki kiadásban 412. lap; Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 10.

3. II. István zógrábi püspök (1225—1247.)

1227. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki kiadásban I. k, 168. lap, az 1742-ikiben pedig I. k, 162. lap; Schwartner: Introd. in Artem Diplom. T. III.

4. *Fülöp váci püspök*) a XIII. században.*

1279. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 327. lap.

5. *II. Andás (vagy Vilermus) egri püspök
(1275—1305.)*

1292. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 414. lap; ifj. Kubinyi F: Monumenta Hung. Hist. I. a kötet végén 6. szám, (itt 1299. okm. közölve, azonban azon különbséggel, hogy az álló püspök áldásra emelt jobbja alatt egy hatágu csillag van, míg Batthyányi ábráján ez hiányzik.)

---

*) Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. köt. 327. lapján levő pecsétből nem lehet kivenni, hogy e Fülöp mely megye- püspöke volt. Pray: Specim. Hierarch. Hung. I. k. 343. lapján a váci püspökök közt fordul elő 1279-ben Philippus, és még ugyanazon évben I. Haab s I. Tamás püspökök; más megyében sehol sem esik össze az 1279. év Fülöp püspökkel. A »Schema-tismus Cleri Dioec. Vacien-sis 1871.« 6. lapján pedig I. Fülöp kormányzási éve 1263—1277-ig tart, közben van I. Haab, s így e Fülöp pecsége I. Tamás korába esnék, ki a megyét 1278—1288-ig kormányzá. E contradictio dacára, hitelt adva a tudós és az okmányok nyomán haladó Pray-nak, ezen pecsétet Fülöp váci püspöknek tulajdonitom.

β) Vegyesház alatt.

6. II. Márton egri püspök (1306—1321.)

1307. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles.
Reg. Hung. I. 211. lap.

7. I. Péter pécsi püspök (1307—1315.)

Pecsége, Archaeol. értesítő IV. évf. 231. lap.

8. Vitus (*de Castro Ferreo, vagy Vasváry*) nyitrai
püspök (1335—1346.)

1341. okm. pecsége, kiadta okmányostól
Kresznerics Ferenc, szombathelyi áldozár: Di-
ploma Viti Nitr. Eppi 1802.

9. II. Kálmán győri püspök (1338—1374.)

1369. okm. titkos pecsége (sigill. secretum),
Tudománytár 1839. évf. V. köt. 67. lap, rajza mel-
léklet.

10. Hamer Vilmos pécsi püspök (1360—1374.)

Pecsétgyűrűje, Koller : Prolegom. in Hist.
Eppatus Quinqueecl. T. I. f. 6.

11. Héderváry I. János győri püspök (1387—
1399.)

1397. okm. pecsége, Knauz : Magyar Sion I.
k. 68. lap, rajza melléklet az I. füzethez.

12. I. István (*Chyko, Zyko és Chichow néven is előfordul,*) egri püspök (1387—1399.)

1399. okm. pecséte, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 411. lap.

13. Gathalóczi Mátyás veszprémi püspök
(1440—1457.)*)

1453. okm. gyűrűpecséte, Török : Magyarország. primása II. rész, 68. lap, (rajza okmánymásolaton, azonban nem »sigillum pontificale« — mint Török véli — hanem nemzetségi pecsét.)

14. IV. Miklós nyitrai püspök (1448—1456.)

1453. okm. pecséte, Török : Magyarország. primása II. rész, 68. lap, (rajza okmánymásolaton van közölve, s nagyobbféle nemzetségi gyűrűpecsétnek látszik.)

15. Héderváry I. László egri püspök (1446—1467.)

1. 1450. okm. gyűrűpecséte, Batthyányi : Leges Eccles. Reg. Hung. I. 429. lap.

2. 1458. okm. nagypecséte, Batthyányi : Leges Eccles. Reg. Hung. I. 203. lap.

16. Monoszlói Csupor II. Demeter zágrábi püspök
(1465.**)*)

1453. okm. pecséte, Török : Magyarország. pri-

*) Schematismus Venerabilis Cleri Almae Dioecesis Veszprimiensis 1865. 8. lap.

**) Sajátságos körülményül tűnik föl, hogy e püspök

mása II. rész, 68. lap, (rajza okmánymásolaton közölve, azonban igen töredékes állapotban, melyből még is nemzetségi kisebbpecsétnek ítéltető.)

magát az 1453-dik évi okmányon »Demetrius Zagrabiensis Episcopus«-nak írja, holott csak 1465-ben találjuk őt a a zágrábi püspökök névsorában, (lásd : Schematismus Cleri Archi-Dioecesis Zagrabiensis 1868, IX. lapját, hol elég hibásan 1456—1466-ra tétetik kormányzása, míg Pray : Specim. Hierarch. Hung. II. kötete 353. lapján, okmány-nyal igazolá be, hogy e püspök az 1465-iki évet sem tölté ki teljesen székén ;) az 1453-iki évre pedig »Benedictus I. de Zolio« esik, ki csak 1454-ben halt meg.

E sajátos esemény megfejtését a következő történeti episodban leljük. 1440-ben IV. Jenő pápa, a magyar király apostoli joga ellenére Benedeket nevezte ki zágrábi püspökké; ezt látván I. Ulászló, Csopor Demeter tinini püspököt tette helyébe, s az így megürült tinini székbe Benedeket. Sem Benedeknek, sem a zágrábi káptalannak nem volt inyére e változás, ezért 1447-ben V. Miklós pápához fordultak, ki ugyanez év okt. 6-ikáról keltezett bullát intézett János »Szent angyalokról« címzett diakon-bibornokhoz, kit ép akkor küldött Németországba a Mátyás kir. és Fridrik közti béke megkötése ügyében szentszéki követül, (Theiner: Vet. Monum. Hist. Hung. Sac. Illustr. II. k. 239. lap, CCCCI. sz. alatti okmány,) melyben őt teljhatalommal ruházza fel Benedek zágrábi püspök visszahelyezése ügyében. (Theiner : Vet. Monum. Hist. Hung. Sac. Illustr. II. k. 241. lap, CCCIII. sz. alatti okmány.) Benedek még ez évben vissza is helyeztetett, azonban Csopor Demeter magát jure zágrábi püspöknek tartván, így írta nevét alá ezen kérdéses 1453-iki okmányon is. Végre 1465-ben sikerült elfoglalnia e püspöki széket, azonban az itteni kápta-

17. *István streveri püspök a XV. században.*

1453. okm. pecsétének oly töredékét közli Török : Magyarorsz. primása II. része 68. lapján okmánymásolaton, melyből mit sem következtethetünk e püspök pecsétének köriratára és címerére ; csupán közlő azon állítása bizonyul be valószínűtlennek e töredékből is, mely kiegészítve terjedelmes nagyságu pecsétre mutat, mintha ez gyűrűpecsét (annulare) volna.

18. *Tamás nádorfejeérvári püspök a XV. században.*

1453. okm. pecsété, Török : Magyarorsz. primása II. rész, 68. lap, (okmánymásolaton.)

19. *Dóczy Orbán (de Nagy-Luche), egri püspök (1486—1492.)*

1489. okm. pecsété, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 87. lap, az 1742-ikiben pedig 86. lap.

γ) **Habsburgház alatt.**

20. *Abstemi Bornemisza III. Pál erdélyi püspök (1553—1579.)*

1571. okm. gyűrűpecsété, Batthyányi : Leges. Eccles. Reg. Hung. I. 638. lap.

lannal nagy vizzályba bonyolódván, 1466-ban a győri püspöki székre tétetett át. (Lásd : Pray : Specim. Hierarch. Hung. II. k. 350—353. lapokon a jegyzeteket.)

---

c) Káptalanok pecségei.

Betűrendben.

1. Aradi káptalan.

Ezen társas káptalan alapíttatását homály fedi, 1197-ben már főnállt és virágzott; elenyészett a XVI. század végén, emléke a »Praepositura S. Martini de Orod« címben él. *)

1. 1358. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 1. ábra.

2. 1555. okm. új pecsége (1514. évszám felírásával), Magy. történelmi tár II. k. 2. ábra.

2. Bácsi káptalan.

E székes káptalant alapította Sz. László király, elenyészett a török-uralom alatt, emlékét most a bácsi kisprépostság tartja fenn a kalocsai káptalanban.

1. 1352. okm. pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. III, (itt körirat nélkül közölve); Magy. történelmi tár II. k. 3. ábra.

2. 1361. okm. pecsége, Batthyányi: Leges

---

*) A káptalanok- és konventekre vonatkozó történeti adatokat Jerney munkájából merítém. (Magy. történelmi tár II. kötet: »A magyarországi káptalanok és konventek mint hielmes és hiteles helyek története.«)

Eccles. Reg. Hung. I. 290. lap; Magy. történelmi tár II. k. 4. ábra; Ipolyi: Beiträge 19. lap, fig. 13.

3. 1409. okm. pecsége, Pray: Specim. Hierarch. Hung. II. k. 1. lap; Magy. történelmi tár II. k. 5. ábra, (itt 1439-iki okmányról közölve.)

3. Besztercebányai káptalan.

E székes káptalant alapította Mária Terézia királynő 1776-ban.

1802. okm. pecsége (1802. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 6. ábra.

4. Bozniai (v. Diakovári) káptalan.

E székes káptalan alapíttatását homály fedí, némelyek 1239-re teszik; jelenleg egyesülve a szerémivel képezi a diakovári püspöktől függő, Diakovárott székelő káptalant.

1. 1374. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 7. ábra.

2. 1467. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 149. lap, az 1742-ikiben pedig 144. lap; Magy. történelmi tár II. k. 8. ábra.

3. 1526. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 9. ábra.

5. Budai káptalan.

E társas káptalant alapította Sz. István király

1010-ben, 1560 körül elenyészett; most a »Praepositura SS. Petri et Pauli de Veteri Buda« jövedelmes prépostsági cím tartja fenn emlékét.

1. 1348. okm. pecsége, Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 208. lap; Magy. történelmi tár II. k. 10. ábra.

2. 1461. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 11. ábra.

3. 1473. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 91. lap, az 1742-ikiben pedig 90. lap; Magy. történelmi tár II. k. 12. ábra.

6. Csanádi káptalan.

E székes káptalan Sz. István királynak köszöni létét.

1. 1345. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 13. ábra.

2. Újabb-korbeli pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 14. ábra.

7. Csazmai káptalan.

E társas káptalant alapította II. István zágrábi püspök 1222-ben.

1325. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 15. ábra.

8. *Diakovári káptalan.*

E székes káptalan alapittatását illetőleg lásd a bosniait.

1374. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 16. ábra.

9. *Egri káptalan.*

E székes káptalant alapította Sz. István király.

1. 1256. okm. pecsége, Batthyányi: *Leges Eccles. Reg. Hung. I.* 199. lap; Magy. történelmi tár II. k. 17. ábra.

2. 1438. okm. pecsége, Péterfy: *Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k.*, az 1741-iki kiadásban 178. lap, az 1742-ikiben 171. lap; Schmitth: *Episcopi Agrienses Pars I.* a címlapon; Perger: *Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 4*; Magy. történelmi tár II. k. 18. ábra, (itt. 1411. okm. közölve.)

3. 1526. okm. pecsége (1526. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 19. ábra.

4. 1699. okm. pecsége (1699. évszám felírásával), Magy. történelmi tár II. k. 20. ábra.

5. 1699. okm. pecsége (más, egy sas ily feliratu szalagot tart lábaival: »Fenesi«, t. i. Fenesy V. György egri püspök nevét, ki 1687—1699-ig kormányozta az egri egyházmegyét.) *Ce-rogr. Hung. T. II. f. II.* (lásd. u. i. a 104. lapot.)

10. Esztergomi főkáptalan.

E székes káptalant alapítá Sz. István király.

1. 1121. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki és 1742-iki kiadásban a mű mindkét kötetének címlapján; Magyar történelmi tár II. k. 21. ábra; Knausz: Magyar Sion II. k. 397. lap, rajza melléklet az V-ik füzethez.

2. 1141. okm. nagyobbpecsége (sigillum majus), Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki és 1742-iki kiadásban I. k. 1. lap; Pray: Specim. Hierarch. Hung. I. k. 1. lap; Schwartner: Introd. in Artem Diplom. T. I. f. 6, (itt 1358-iki okm. közölve,); Schwartner: Introd. in Rem Diplom. T. IV. f. 6, (itt is 1358-iki okm. közölve); Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 7; Magyar történelmi tár II. k. 22. ábra; Török: Hazánk II. k. 327. lap; Ipolyi: Beiträge 4. lap, fig. 1; Török Magyarorsz. primása, I. rész, VII. lap; Knausz: Magyar Sion II. k. 397. lap, rajza melléklet az V. füzethez.

3. 1285. okm. kisebbpecsége (sigillum minus), Batthyányi: Leges Eccles. Reg. Hung. I. 402. lap; Perger: Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 8; Magyar történelmi tár II. k. 23. ábra; Knausz: Magyar Sion II. k. melléklet a VII. füzethez.

4. 1356. okm. pecsége, Cerochr. Hung. T. II.

f. I, (itt a rajz igen gyarló); Ipolyi: Beiträge 5. lap, fig. 2, (különben ezen pecsét igen csekély különbséggel hasonlít az itt említett 3-ik számúhoz.)*

11. Fejérvári (Székes-) káptalan.

Ezen székes káptalant alapítá Sz. István király 1006. év körül.

1. 1291. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 24. ábra.

2. 1300. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 25. ábra; Ipolyi: Beiträge 14. lap, fig. 10.

3. 1477. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 52. lap, az 1742-ikiben pedig 51. lap; Magy. történelmi tár II. k. 26. ábra.

---

*) A magy. tört. társulat »Századok« című közlönye 1871. évf. 435-ik lapján említettik egy ily magyar köriratu pecsét 1673-ból: »S. ALBERT. P. ESTER. ERSEK. K. F. P.« A beküldő — Cséplő Péter prem. kanonok s nagyvárad tanár — véleménye szerint e felirat értelme kétféle lehet, vagy »Szent Albert püspök esztergomi érsekmegye káptalan főpátronusa« vagy ha az F betű hajdan E betű volt, s alsó része elkopásával kapta jelen alakját, akkor: »Szent Albert püspök esztergomi érsekmegyei káptalan eeclesiának (egyházának) pátronusa.« Szalay Ágoston nem ért egyet eme magyarázattal, később e pecsétet valamely, az esztergomi érsekmegyéhez tartozó, község pecsétének tartani melynek nevét az F. K. fedi.

4. Ujabb okmányróli pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 27. ábra.

12. Fejérvári (Gyula-) káptalan.

E székes káptalan létét Sz. István királynak köszöni.

1. 1291. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 28. ábra.

2. 1394. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 29. ábra.

3. 1598. okm. pecsége (1575. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 30. ábra.

4. 1609. okm. pecsége (1609. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 31. ábra.

5. 1729. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 32. ábra.

13. Györi káptalan.

E székes káptalan eredete homályos, 1138-ban már létezett.

1. 1261. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F: Monumenta Hung. Hist. I, a kötet végén 8. szám, (csak körirata vehető ki).

2. 1264 és 1269. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F: Monumenta Hung. Hist. I, a kötet végén 7. szám.

3. 1385. okm. pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. IV, (a rajz igen tökélyetlen); Magy. történelmi

tár II. k. 33. ábra; Ipolyi: Beiträge 12. lap, fig. 9.

4. Más pecsége (kis köralaku), Magy. történelmi tár II. k. 34. ábra.

14. Kalocsai káptalan.

E székes káptalant alapítá Sz. István király.

1. 1338. okm. pecsége, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. az 1741-iki és 1742-iki kiadás-ban II. k. 334. lap; Magy. történelmi tár II. k. 36. ábra.

2. 1739. okm. pecsége (1739. évszám felíratával), Magy. történelmi tár II. k. 37. ábra.

15. Kő-i káptalan.

Alapítá Béla vezér; 1229-ben pedig Ugrin kalocsai érsek itt a szerémi vagy kő-i »Sz. Ernyőről« nevezett püspökséget állítá fel; e püspökség egyesített a Diakovárott székelő püspökséggel s azóta káptalan is csak ennek székhelyén van. Emléke él a »Praepositura S. Stephani Protomartyris de Keő ad Tybiscum« cimben.

1318. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 38. ábra.

16. Nyitrai káptalan.

E társas káptalant alapítá Sz. István király 1000-ben.

1. 1271. okm. pecsége, Tudományos Gyűjtemény 1833. évf. XI. k. 46. lap, (rajza oklevélmásolaton); Magy. történelmi tár II. k. 39. ábra; Ipolyi : Beiträge 6. lap, fig. 3.

2. 1283. okm. pecsége, Cserogr. Hung. T. II. f. V; Tudományos Gyűjtemény 1833. évf. X. k. 81. lap, (rajza oklevélmásolaton); Magy. történelmi tár II. k. 40. ábra; Ipolyi : Beiträge 7. lap, fig. 4.

3. Más pecsége (egy Héderváron talált pecsét utáni rajza), Magy. történelmi tár II. k. 41. lap.

17. Pécsi káptalan.

E székes káptalant alapította Sz. István király, hajdan negyven tagot számlált.

1. 1244. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 3. Num. I; Magyar történelmi tár. II. k. 42. ábra.

2. 1278. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis. T. IV. f. 3. Num. II; Perger : Bézézetés a Diplomatikába VI. táb. 6; Magy. történelmi tár II. k. 43. ábra.

3. 1503. okm. pecsége, Koller : Prolegom. in Hist. Eppatus Quinqueecl. T. IV. f. 5; Magy. történelmi tár II. k. 44. ábra; Ipolyi : Beiträge 17. lap, fig. 12.

4. 1529. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de

sigillis T. IV. f. 3. Num. III; Magy. történelmi tár II. k. 45. ábra.

5. Más pecsége, Cserogr. Hung. T. II. f. VI, (használt az alábbi 6-ik számhoz.)

6. Újabbkori okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 46. ábra.

18. Posegai káptalan.

E társas káptalan eredetéről csak annyit tudunk, hogy 1223-ban már fennállt; 1536. körül elpusztulván, emléke a »Praepositura de Posega« címbe él.

1. 1263. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 47. ábra.

2. 1279. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 48. ábra.

19. Pozsonyi káptalan.

E társas káptalant alapította Sz. István király.

1. 1251. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 49. ábra; Ipolyi: Beiträge 11. lap. fig. 8.

2. Más pecsége, Cserogr. Hung. T. II. f. XI.

20. Szathmári káptalan.

E székes káptalan alapított 1804-ben.

1836. okm. pecsége (eme magyar körirattal: »SZATHMÁRI. KÁPTALAN. HITELES. PE-

CSÉTJE. 1836.«), Magy. történelmi tár II. k. 50. ábra.

21. Szegniai (Zengh) káptalan.

E székes káptalan alapittatási évét homály fedi.

Szakokmányról pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 51. ábra.

22. Szepesi káptalan.

E társas káptalan alapittatási évét meghatározni nem lehet, 1209-ben már főnállt, Mária Teresia pedig székes káptalanná emelte.

1. 1540. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 52. ábra; Ipolyi : Beiträge 21. lap, fig. 14; Nagy Miklós : Magyarország képekben II. k. 319. lap.

2. Más pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. XIII.

23. Szerémi káptalan.

Alapittatását illetőleg lásd a bosniait.

1358. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 53. ábra.

24. Szibenici káptalan.

E káptalan alapittatási éve bizonytalan, azonban a régiek közé tartozik, emléke az »Electus Episcopus Sibenicensis« cimben él.

1324. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 182. lap, az 1742-ikiben pedig 174. lap.

25. Váci káptalan.

E székes káptalant alapította Sz. István király.

1. 1268—1297 és 1300-iki okm. pecsége, Magy. történelmi tár VI. k. 257. lap.

2. 1457. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 82. lap, az 1742-ikiben pedig 81. lap, (itt azonban igen töredékes és tökélytelen a rajz,); Magy. történelmi tár II. k. 55. ábra.

3. 1700. okm. pecsége (1700. évszám felirattal), Magy. történelmi tár II. k. 56. ábra.

4. Újabb-korbeli pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. VII.

26. Várad-i káptalan.

E székes káptalant alapította Sz. István király 1016-ban.

1. 1338. okm. nagyobbpecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis T. V. f. 3; Kereszturi : Compend. Descr. fund. ac. viciss. Eppatus et Cap. Magno-Váradin. a címlapon, (1343-iki okmányról közölve); Perger : Bévezetés a Diplomatikába V. táb. 4; Magy. történelmi tár II. k. 57. ábra.

2. 1394. okm. pecséte, Koller : Prolegom. in. Hist. Eppatus Quinqueecl. T. I. f. 2.

3. Más pecséte, Cerogr. Hung. T. II. f. VIII.

4. Ujabbkori pecséte, Magy. történelmi tár II. k. 58. ábra.

27. Vasvári (Szombathelyi) káptalan.

E székes káptalan létét Sz. István királynak köszöni.

1. 1291. okm. pecséte, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 212. lap, az 1742-ikiben pedig 199. lap ; Perger : Bézetés a Diplomatikába VI. táb. 11 ; ifj. Kubinyi F : Monumenta Hung. Hist. I, a kötet végén 10. szám, (itt 1279, 1290 és 1291. okm. közölve, a rajz is correctebb.)

2. 1348. okm. pecséte, Magy. történelmi tár II. k. 59. ábra.

3. Más pecséte (1588. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 60. ábra.

4. Más pecséte, Cerogr. Hung. T. II. f. X, (különben hasonlít az itt felhozott 3-ik számúhoz.)

28. Veszprémi káptalan.

E székes káptalan eredetét Sz. István királynak köszöni.

1. 1264. okm. pecséte, Cerogr. Hung. 194.

lap; Pray : Synt. hist. de sigillis T. I. f. 1; Magy. történelmi tár II. k. 61. ábra.

2. 1265. és 1268. okm. pecsége, ifj. Kubinyi F : Monumenta Hung. Hist. I, a kötet végén 9. szám.

3. 1324. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 6; Perger : Bévezetés a Diplomatikába IV. táb. 6; Magy. történelmi tár II. k. 62. ábra.

4. 1410. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 234. lap, az 1742-ikiben pedig 220. lap.

5. Ujabbkori okm. pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. IX. (itt a rajz igen tökélyetlen); Magy. történelmi tár II. k. 63. ábra.

29. Zágrábi káptalan.

E székes káptalant alapítá Sz. László király 1085. év körül.

1. 1189. okm. pecsége, Pray : Synt. hist. de sigillis T. IV. f. 2; Perger : Bévezetés a Diplomatikába VI. táb. 12; Magy. történelmi tár II. k. 64. ábra; Ipolyi : Beiträge 8. lap, fig. 6.

2. 1297. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 11. lap, az 1742-ikiben pedig 10. lap, (itt a rajz igen töredékes); Magy. történelmi tár II. k. 65. ábra.

3. Más pecsége, Cerogr. Hung. T. II. f. XII.

Ide sorolható végül:

30. *Jakab nyitrai főesperes (Archi-Diacon) a
XIII. században.*

1218. okm. kis kettőspecséte, ifj. Kubinyi F:
Monumenta Hung. Hist. I, a kötet végén 11. szám,
(igen töredékes állapotban ismertetve.)

B) Szerzetes papság pecségei.

Konventek pecségei.

Betűrendben.

1. Budai felhévizi keresztesek konventje.

E »Sz. Háromság«-ról nevezett konvent eredete homályos, már címben sem él emléke, igen kétes vajon reá vonatkozik-e az »Abbatia de Heőviz.«

1296. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 66. ábra; Knauz : Magyar Sion III. k. 726. lap.

2. Csatári konvent.

E »Sz. Péter«-ről címzett konvent eredete homályos, annyi azonban bizonyos, hogy régi.

1. 1250. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 67. ábra.

2. 1310. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 68. ábra.

3. Csornai konvent.

E »Sz. Mihály«-ról nevezett premontrei konvent alapított 1180-ban.

1498. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 69. ábra; Ipolyi : Beiträge 16. lap, fig. 11.

4. Csurgói keresztesek konventje.

E konvent eredetét mély homály fedi.

1274. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 70. ábra.

5. Esztergomi keresztesek konventje.

E »Sz. István király«-ról címzett konvent egyike a legrégebbeknek, 1194-ben már állott; mikor enyészett el? nem tudni, hihetőleg 1556. körül.

1258. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 71. ábra; Knauz : Magyar Sion III. 725. lap.

6. Fejérvári (Székes-) keresztesek konventje.

E konvent Sz. István király tiszteletére emeltetett 1156-ban; elpusztult a török uralom alatt.

1332. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 40. lap. az 1742-ikiben pedig 39. lap; Magy. történelmi tár II. k. 72. ábra.

7. Garai keresztesek konventje.

Alapíttatási éve bizonytalan.

Pecskéte, Magy. történelmi tár II. k. 73. ábra.

8. Hatvani konvent.

E konvent — mely a premonstreiekhez tartozott — eredete homályos, 1249-ben már főnállott, most emléke a »Praepositura S. Michaelis de Hatvan« cimben él.

1345. okm. pecskéte, Magy. történelmi tár II. k. 74. ábra.

9. Jászói konvent.

A premonstreiek eme konventje, »Ker. Sz. János«-ról cimezve, egyike a legrégiebbeknek, már a tatárpusztítás előtt virágzott.

1309. okm. pecskéte, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 127. lap, az 1742-ikiben pedig 126. lap; Magy. történelmi tár II. k. 75. ábra, (itt 1298-iki okm. közölve.)

10. Kapornaki konvent.

A benedekieknek eme »Megváltó«-ról nevezett konventje alapíttatott a XII. század végén.

1. 1292. okm. pecskéte, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 219. lap; Magy. történelmi tár II. k. 76. ábra.

2. 1433. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 53. lap, az 1742-ikiben pedig 52. lap ; Magy. történelmi tár II. k. 77. ábra.

11. Kolosmonostori konvent.

A benedekiek e konventjét alapította I. Béla király ; jövedelme most a nevelési pénzalaphoz tartozik.

1. 1466. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 78. ábra.

2. 1575 és 1700. okm. pecsége (1575. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 79. ábra.

12. Leleszi konvent.

A premontreiek e »Sz. Kereszt«-ről címzett konventjét alapította II. Endre király 1214-ben.

1. 1448. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 167. lap, az 1742-ikiben pedig 161. lap.

2. 1655. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 80. ábra.

13. Nagyváradi konvent.

Egyike a régiebbeknek, alapítottási éve bizonytalan.

1338. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 81. ábra.

14. Sági (Ipoly-) konvent.

Ezen, a premontreiek birtokához tartozott, »Boldog Szűz«-ről címzett konventet alapítá Márton bán, IV. Béla király uralkodása alatt.

1. 1307. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 132. lap, az 1742-ikiben pedig 129. lap, az 1742-ikiben pedig 129. lap, (különben hasonlít az alábbi 2-ik számúhoz, csak felirata különbözik.)

2. 1397. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 82. ábra.

15. Somogyi konvent.

A benedekiek e »Sz. Egyed«-ről nevezett konventjét alapítá Sz. László király 1091-ben; 1542-ben még főnállt, azonban még e században elenyészvén a »S. Aegidii de Simighio« apátsági címben él emléke.

1. 1390. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 393. lap; Koller : Prolegom. in Hist. Eppatus Quinqueecl. T. IV. f. 6; Magy. történelmi tár II. k. 83. ábra.

2. 1404. okm. pecsége, Koller : Prolegom. in Hist. Eppatus Quinqueecl. T. IV. f. 7.

16. Szalavári konvent.

E »Sz. Adorján«-ről címzett konventet alapítá Sz. István király 1019-ben.

1. 1339. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 189. lap, az 1742-ikiben pedig 179. lap.

2. 1757. okm. pecsége (1757. évszám feliratával), Magy. történelmi tár II. k. 84. ábra.

17. Szegszárdi konvent.

A benedekiek ezen »Üdvöztőnk«-ről nevezett konventjét alapította I. Béla király; 1061-ben már főnállt, a mohácsi vész után elenyészvén, jószágai 1777- és 1780-ban a pesti m. kir. egyetemnek adományoztatott.

1. 1344. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 85. ábra.

2. 1470. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 86. ábra.

18. Sz. Benedeki gróni konvent.

Alapította I. Géjza király 1075-ben, a XVI-ik században elenyészett s javait az esztergomi káptalan bírja.

1. 1244. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 376. lap; Schwartzner : Introd. in Artem Diplom. T. III; Perger : Bévezetés a Diplomatiakába VI. táb. 9; Magy. történelmi tár II. k. 87. ábra, (itt csekély különbséggel 1232-iki okm. közzölve, a rajz is correctebb); Knausz : Magyar

Sion II. k, rajza melléklet a VII-ik füzethez, (itt is 1232-iki okm. közölve.)

2. 1366. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 88. ábra.

3. 1386. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 39. lap.

4. 1480. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 1. lap ; Magy. történelmi tár II. k. 89. ábra.

19. Szentjogi konvent.

E »Sz. István király jobbkezéről« címzett konvent alapítatási éve bizonytalan, azonban igen régi ; jelenleg emléke az »Abbatia B. M. V. de S. Dexter a S. Stephani Regis Hungariae seu szent Jobb« jövedelmes apátság címében él.

1. 1470. okm. pecsége, Péterfy : Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. II. k, az 1741-iki és 1742-iki kiadásban 190. lap ; Simon : Suppl. ad dissert. hist. crit. de Dextra S. Stephani Hung. Regis, a kötet végén 4. ábra ; Magy. történelmi tár II. k. 90. ábra ; Ipolyi : Beiträge 9. lap, fig. 7 ; Archaeol. közlemények III. k. 113. lap, 17. szám.

2. 1471. okm. pecsége, Simon : Suppl. ad dissert. hist. crit. de Dextra S. Stephani Hung. Regis, a kötet végén 5. ábra ; Magy. történelmi

tár II. k. 91. ábra; Archaeol. közlemények III. k. 113. lap, 18. szám.

3. 1471. okm. pecséte (más), Oratio de reliquiis Steph. Regis Hung. (itt évszám nélkül, eltorzított kisebb alakban jelent meg címkéül alkalmazva); Simon: Suppl. ad dissert. hist. crit. de Dextra S. Stephani Hung. Regis, a kötet végén 6. ábra; Magy. történelmi tár II. k. 92. ábra; Archaeol. közlemények III. k. 113. lap, 19. szám.

20. *Szent Mártoni konvent.*

E konventet alapítá Sz. István király 1001. évben Sz. Márton tiszteletére.

1. 1290. okm. pecséte, Péterfy: Sac. Conc. Ecc. Rom. Cath. I. k, az 1741-iki kiadásban 176. lap, az 1742-ikiben pedig 170. lap; Magy. történelmi tár II. k. 93. ábra.

2. 1723. okm. pecséte, Cerogr. Hung. T. II. f. XIV. (itt a rajz igen tökélyetlen és egészen eltorzított); Magy. történelmi tár II. k. 94. ábra.

21. *Turóci konvent.*

A premontreiek ezen »Boldog Szűz«-ről címzett konventjét alapítá IV. Béla király 1252-ben, jelenleg a »Praepositura de Thúroc« címében van fenn emléke.

1291. okm. pecséte, Cerogr. Hung. T. II. f.

XV, (itt a rajz igen tökélyetlen); Magy. történelmi tár II. k. 95. ábra.

22. *Ujudvari keresztetek konventje.*

Alapíttatási éve bizonytalan, 1277-ben már főnállott.

1308. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 96. ábra.

23. *Váradhegyfoki (Nagy-) konvent.*

Ezen »Sz. István vértanú«-ról nevezett premontrai konventet alapította II. István király 1130-ban; most a jászó-leleszi prépostsághoz tartozik.

1289. okm. pecsége, Magy. Történelmi tár II. k. 97. ábra.

24. *Zoborhegyi konvent.*

E konventet a benedekiek részére alapította Sz. István király »Sz. Hippolyt«-ról címezvén, elpusztulta után jószágát a vallási alaphoz csatoltatott.

1361. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 100. ábra; Ipolyi: Beiträge 8. lap, fig. 5.

Ide sorolhatók még:

25. *Hantai káptalan.*

Ezen, a premontraiak birtokához tartozó káptalan őseredete bizonytalan, 1253-ban már

létezett, most enléke a »Praepositura S. Michaelis archangeli de Hanta« cimben él.

1280. okm. pecsété, Magy. történelmi tár II. k. 35. ábra.

26. *Titeli káptalan.*

E káptalan, melyet a sz. ágostoniak birtak, alapíttatási évét némelyek 1056-ra, mások pedig 1156-ra teszik, Jerney szerint az előbbi hihetőbb; a mohácsi veszedelem által elenyészett.

1325. okm. pecsété, Magy. történelmi tár II. k. 54. ábra.

27. *Auranai perjelség.*

Hajdan e perjelség a keresztesek tulajdonához tartozott; jelenleg jövedelme egy része a zágrábi nagyprépostot, másika pedig a horvátországi nevelésalapot illeti.

Pecsété, Pray: Dissert. de Prioratu Auranae 104. lap.

28. *Váradhegyfoki apáca-konvent.*

E »Sz. István vértanú«-ról nevezett apáca-konvent alapíttatási éve bizonytalan.

1558. okm. pecsété, Magy. történelmi tár II. k. 98. ábra.

29. *Vásárhelyi (Somlyó-) apáca-konvent.*

E konvent eredete a XIII. századra vihető vissza, a nyul-szigeti apácák birtoka volt, eltöröltetésök után a vallási kincstárra szállván, emléke csupán két disznevezetben tartatik fön, melyeket a király adományoz, u. m. »Abbatia S. Lamberti de Vásárhely« és »Praepositura S. Lamberti de Apáca-Vásárhely.«

1511. okm. pecsége, Magy. történelmi tár II. k. 99. ábra.

Függelék a 37. laphoz.

Omode, Róbert Károly kir. nádorának pecsétét Horvát István ismerteté a Tudományos Gyűjtemény 1833. évf. IX. k. 80. lapján, rajzát egy 1307. évi febr. 22-ikén kelt oklevél másolatán adva.

Jászay Pál ugyanezen pecséttrajzot, mint több tekintetben hűtlent, a Tudománytár (Értekezések) 1839. évf. VI. k. 200. lapján az 1. szám alatt közli, egyuttal a 2. szám alatt annak correctebb rajzát hozva fel, melyet ő egy ép pecsétről készített. A 3. szám alatt pedig e nádornak egy kisebb terjedelmű köralakú pecsétét ismerteti, azonban oly töredékes állapotban, hogy csak az okmány után, mely Omode neve alatt kelt s e pecséttel megerősítettett, lehet neki tulajdonítani.

TARTALOM.

Előszó	5
Kutforrások	14

I. Világi hatóságok pecségei.

A) Királyi családok pecségei.

a) Királyok pecségei.

α) Árpádházból	22
β) Vegyesházból	26
γ) Habsburgházból	32

b) Királynék pecségei.

α) Árpádházból	33
β) Vegyesházból	34
γ) Habsburgházból	35

c) Királyi hercegek pecségei.

α) Árpádházból	35
β) Vegyesházból	36
γ) Habsburgházból	36

B) Országos hivatalok pecségei.

a) Nádorok pecségei.

α) Árpádház alatt	36
β) Vegyesház alatt	37
γ) Habsburgház alatt	40

b) Egyéb országos hivatalok pecségei.

α) Árpádház alatt	41
β) Vegyesház alatt	41
γ) Habsburgház alatt	47

II. Egyházi hatóságok pecségei.

A) Világi papság pecségei.

a) Érsekek pecségei.

α) Árpádház alatt	52
β) Vegyesház alatt	53
γ) Habsburgház alatt	54

b) Püspökök pecségei.

α) Árpádház alatt	55
β) Vegyesház alatt	57
γ) Habsburgház alatt	60

c) Káptalanok pecségei.

Betűrendben	61
-----------------------	----

B) Szerzetes papság pecségei.

Konventek pecségei.

Betűrendben	75
Függelék a 37. laphoz	86

Sajtóhibák.

<i>Lap</i>	<i>sor</i>	<i>felülről</i>	<i>helyett</i>	<i>olvasd</i>
6	8	»	Batthyány,	Batthyányi,
26	14	»	Batthányi :	Batthyányi :
29	15	»	(fel-	(feli-
32	18	»	CLIII.	CLIII.)
56	4	»	Andás	András

